

2018:00184 -Åpen

Rapport

Kartleggingsverktøy/ matching av fosterbarn og fosterhjem

- En kunnskapssammenstilling

Forfattere

Jannike Kaasbøll, Eva Lassemo og Line Melby

Rapport

Kartleggingsverktøy/ matching av fosterbarn og fosterhjem

- En kunnskapssammenstilling

EMNEORD:
Litteraturoversikt
Fosterhjem
Fosterforeldre
Fosterbarn
Matching
Kartleggingsverktøy
Måleinstrument

VERSJON
1.0

DATO
2018-02-09

FORFATTER(E)
Jannike Kaasbøll, Eva Lassemo og Line Melby

OPPDRAGSGIVER(E)
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

OPPDRAGSGIVERS REF.
Cecilie Degland

PROSJEKTNR
102016743

ANTALL SIDER OG VEDLEGG:
29+ vedlegg

SAMMENDRAG

Med bakgrunn i diverse utviklingsarbeid de siste årene, er det besluttet at det skal utvikles et kartleggingsverktøy for matching av fosterbarn og fosterforeldre. Det er derfor behov for en kunnskapssammenstilling som kan gi et kunnskapsgrunnlag som styrker en felles grunnforståelse og gir god oversikt over kartleggingsarbeid for matching av fosterbarn og fosterhjem. Basert på et systematisk litteratursøk i ulike databaser (PsychINFO, MEDLINE og PubMed, Idunn) ble nordisk og internasjonal fagfelleleurdert forskningslitteratur, samt relevant gråliteratur (rapporter, masteroppgaver e.l.) benyttet i en tematisk analyse for å belyse fire problemstillinger; 1) Hvilke erfaringer, perspektiver, relasjoner og fenomener er knyttet til kartlegging av barn og fosterhjem? 2) Hvilke behov har fosterbarnet? 3) Hvilke "ferdigheter" fosterhjemmet har og hvordan "matcher" det med barnets behov? 4) Hva er utviklet av kartleggingsverktøy til dette formålet (matching) i andre sammenlignbare land? Sentrale tema viste seg å ha betydning for matching/kartlegging av fosterbarn og fosterhjem: tilknytningsstil; temperament; "kjemi"; personlige egenskaper; spesielle utfordringer (f.eks. psykiske- og atferdsproblem; handikap); søsken; legning; kultur/etnisitet (regler, tradisjon, tro); samt system/ organisasjon/ beslutningstaking. Det er behov for mer forskning knyttet til matching - både som prosess og utfall av matching.

UTARBEIDET AV
Jannike Kaasbøll

KONTROLLERT AV
Solveig O. Ose

GODKJENT AV
Marian Ådnanes

RAPPORTNR
2018:00184

ISBN
978-82-14-06674-6

GRADERING
Åpen

SIGNATUR

SIGNATUR

SIGNATUR

GRADERING DENNE SIDE
Åpen

Forord

SINTEF Teknologi og samfunn, avdeling Helse fikk november 2017 i oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) å levere en kunnskapssammenstilling om Kartleggingsverktøy/ matching av fosterbarn og fosterhjem.

Det er en utfordring å rekruttere nok og riktige fosterhjem til alle barn som trenger det. Mange barn må vente lenge før de får et hjem, og mange opplever brudd og skifter. Vi vet for lite om barna som skal i fosterhjem og vi vet for lite om hva fosterhjemmet kan tilby - og hvordan vi skal finne riktig hjem til det enkelte barn. Arbeidet med å finne det rette hjemmet til det enkelte barnet utføres på mange ulike måter og er i stor grad preget av saksbehandlers vurderinger og skjønn. Det er så langt ikke utviklet et verktøy som kan systematisere kjent kunnskap om hjemmet og barnet for å finne ut hvem som passer sammen og hvorfor de passer sammen. Med bakgrunn i diverse utviklingsarbeid de siste årene er det besluttet at det skal utvikles et kartleggingsverktøy for matching av fosterbarn og fosterforeldre.

Før videre utvikling settes i gang ønsket Bufdir en kunnskapssammenstilling om kartleggingsarbeid, eventuelt kartleggingsverktøy for matching av fosterbarn og fosterhjem. Kartlegging av barn og fosterforeldre er – som andre sosiale tjenester – sammensatte og relasjonsbaserte intervensjoner. Nettopp fordi kartlegging av barn og fosterhjem berører brede og komplekse problemstillinger er det behov for en kunnskapsoversikt som tar utgangspunkt i studier som dokumenterer erfaringer, perspektiver, relasjoner og fenomener. Bufdir ønsket et kunnskapsgrunnlag som baseres på kvalitative studier som berører hvilke behov fosterbarnet har, hvilke "ferdigheter" fosterhjemmet har og hvordan dette passer sammen, hvordan det «matcher». I tillegg ønskes en oversikt over hva som er utviklet av kartleggingsverktøy til dette formålet i andre sammenlignbare land.

Medarbeidere i prosjektet har vært forskerne Jannike Kaasbøll og Eva Lassemo, seniorforsker Line Melby, og kvalitetssikrer seniorforsker Solveig Osborg Ose.

SINTEF Helse takker for dette viktige oppdraget og godt samarbeid med Bufdir gjennom arbeidsprosessen.

Trondheim 9. februar 2018

Jannike Kaasbøll
Eva Lassemo
Line Melby
Solveig Osborg Ose

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
1.1	Kartleggingsverktøy/ matching av fosterbarn og fosterhjem.....	4
1.2	Forskningsspørsmål.....	4
1.3	Rapportens oppbygning.....	4
2	Metode	6
2.1	Litteratursøk.....	6
2.2	Grålitteratur	6
2.3	Databaser og søkeord	6
2.4	Avgrensning, vurdering og analyse av artikler	7
3	Resultat	9
3.1	Hvilke erfaringer, perspektiver, relasjoner og fenomener er knyttet til kartlegging av barn og fosterhjem?	9
3.1.1	Undersøkelser og kartlegging av barn før plassering	10
3.1.2	Kartlegging av fosterhjem før plassering.....	11
3.1.3	Barnevernsansatte sine erfaringer og perspektiv på kartlegging av barn og fosterhjem	12
3.2	Hvilke behov har fosterbarnet?	13
3.3	Hvilke "ferdigheter" fosterhjemmet har og hvordan «matcher» det med barnets behov?	14
3.4	Hva er utviklet av kartleggingsverktøy for matching i andre sammenlignbare land?	17
3.5	Styrker og begrensninger ved kunnskapssammenstillingen.....	21
4	Oppsummering og konklusjon	22
	Referanser	25
	Vedlegg A - Søkeord	30

1 Innledning

Barnevernet skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid [1]. Etter en sterk vekst de senere år, var det ifølge SSB ved utgangen av 2016 i alt 11 759 barn som bodde i fosterhjem, hvorav 8866 i fosterhjem utenfor familien. Fosterhjem forstås som private hjem, som tar imot barn til oppfostring på grunnlag av omsorgsovertagelse [1, 2]. Formålet med fosterhjem er å ta vare på de barna som lever under omsorgsvilkår som gjør at de ikke kan bo med foreldrene sine, og sikre dem en stabil og trygg oppvekst.

1.1 Kartleggingsverktøy/ matching av fosterbarn og fosterhjem

Prosessen hvor barnevernet må finne en bestemt fosterfamilie som passer til et bestemt fosterbarn, blir betegnet som matchingprosessen [3]. Backe-Hansen, Egelund og Havik [4] har utarbeidet en kunnskapsstatus om barn og unge i fosterhjem, hvor det fremheves at det fremdeles er store kunnskapshull når det gjelder matching mellom fosterforeldre og fosterbarn. For å sikre stabile plasseringer og hindre utilsiktede flyttinger blir matching fremhevet som viktig [5, 6]. Målet med matchingprosessen er å optimalisere samspillet mellom barn og familie [3]. Det er imidlertid ulike syn på hva denne matchingen bør innebære og hva som bør vurderes og legges vekt på [7-10]. Det fins ulike kartleggingsverktøy som benyttes i matching av fosterbarn og fosterhjem, både internasjonalt og nasjonalt [5, 11]. I en internasjonal litteraturoversikt [12] over ulike instrumenter som har blitt benyttet til å velge fosterforeldre konkluderes det med at det gjenstår mye jobb med å validere instrumentene, spesielt med tanke på instrumentenes funksjon og prediktive egenskaper. På bakgrunn av dette er det viktig ved en syntese av eksisterende kunnskap som omhandler kartleggingsverktøy/ instrumenter for matching av fosterbarn og fosterforeldre å inkludere ulike aktørers erfaringer og opplevelser i litteratursøket. Sammenstilling av kunnskap om saksspesifikke faktorer og forståelse av beslutningsprosesser kan bidra til å forbedre arbeidet med matching av barn og fosterforeldre.

1.2 Forskningsspørsmål

Kunnskapssammenstillingen har som målsetting å besvare følgende forskningsspørsmål

- 1) Hvilke erfaringer, perspektiver, relasjoner og fenomener er knyttet til kartlegging av barn og fosterhjem?
- 2) Hvilke behov har fosterbarnet?
- 3) Hvilke "ferdigheter" fosterhjemmet har og hvordan "matcher" det med barnets behov?
- 4) Hva er utviklet av kartleggingsverktøy for matching i andre sammenlignbare land?

1.3 Rapportens oppbygning

Rapporten består av fire deler. *Første del* er en innledning som beskriver bakgrunnen for rapporten og forskningsspørsmål. *Andre del* beskriver metodene som er benyttet for å gjennomføre den systematiske kunnskapssammenstillingen. *Tredje del* er rapportens resultatdel og besvarer de fire

forskningsspørsmålene i punkt 1.2. Siste og *fjerde del* av rapporten gir en kort diskusjon og konklusjon basert på de nevnte forskningsspørsmålene.

2 Metode

2.1 Litteratursøk

Kunnskapsoppsummeringen baserer seg på en systematisk litteraturgjennomgang av fagfellevurdert forskningslitteratur om kartlegging/ matching av fosterbarn og fosterhjem. Etter ønske fra Bufdir, var fokus på kvalitative studier. Det systematiske søket er supplert med søk i tilgrensende litteratur, f.eks. som anbefalt av PubMed basert på det systematiske søket. I denne rapporten vil begrepene fosterhjem og fosterforeldre, samt sosialarbeidere og ansatte i barnevernet, bli benyttet om hverandre.

2.2 Grålitteratur

Grålitteratur i form av arbeidsnotat, rapporter, avhandlinger, masteroppgaver og offentlige dokumenter ble funnet gjennom søk i Google scholar. Søk ble gjennomført 25.-26. januar 2018, og søkeord oppgitt av Bufdir ble benyttet (se vedlegg A), i tillegg til søk på problemstillingene. Søk ble gjennomført med norske søketermer, samt på svensk, dansk og engelsk. Relevante treff fra sammenlignbare land (Sverige, Danmark, New Zealand, Nederland, Australia og England) og Norge ble inkludert.

2.3 Databaser og søkeord

Utvalget av databaser (se tabell 1) ble definert av forskerne i prosjektet. Søkeord ble valgt ut gjennom diskusjon blant forskerne, og med Bufdir, fra emneord i kjerneartikler samt sentrale begrep fra problemstillingene. Det ble ikke valgt å avgrense søket bakover i tid. Ut fra oppdraget, og preliminnære søk, definerte vi tre søkestrategier. Grunnet sterk begrensning i antall treff ved begrensning til kun kvalitative studier i PsychINFO, MEDLINE og PubMed ble ikke "kvalitativ" tatt med som begrensning i søket. Derimot ga søkemotoren Eric uforholdsmessig mange treff uten begrensningen "kvalitativ", en fjerde søkestrategi ble derfor tatt inn. Alle søk ble utført så likt som mulig på tvers av fem databaser. Søkene ble utført i desember 2017. Publikasjoner på skandinaviske språk og engelsk ble inkludert. Publikasjoner som ikke svarte ut problemstillingene ble ekskludert. Antall treff i søkemotorene ble redusert til et fåtall artikler når emneord (f.eks. "screening, assessment, need*, skills) som dekket samtlige problemstillinger ble inkludert. På bakgrunn av dette ble det overordnede temaet "matching og fosterhjem" vektlagt i litteratursøket:

Søk 1: (exp FOSTER CARE/ (in Medline, exp Foster Home Care)) AND (placement.mp. OR match*.mp.)

Søk 2: (foster care) AND (match* OR placement)

Søk 3: (fosterhjem OR fosterforeldre OR fosterbarn) AND (kartlegging OR matching)

Søk 4: (fosterhem OR fosterforelder OR plejeforeldre OR familiepleje)

Alle trefflistene fra søk 1 til 4 ble importert til EndNote. Etter fjerning av dubletter og ekskludering av artikler uten forfatter og/ eller tittel, gjensto 3565 artikler. Utvalget av artikler ble gjort etter inklusjonskriterier, beskrevet tidligere. Gjennomlesning av titler, sammendrag og fulltekst ble gjort uavhengig av to forskere (figur 1). Etter hvert skritt møttes forskerne for å avgjøre uenighet mellom lister. Det ble ikke gått videre før enighet var nådd.

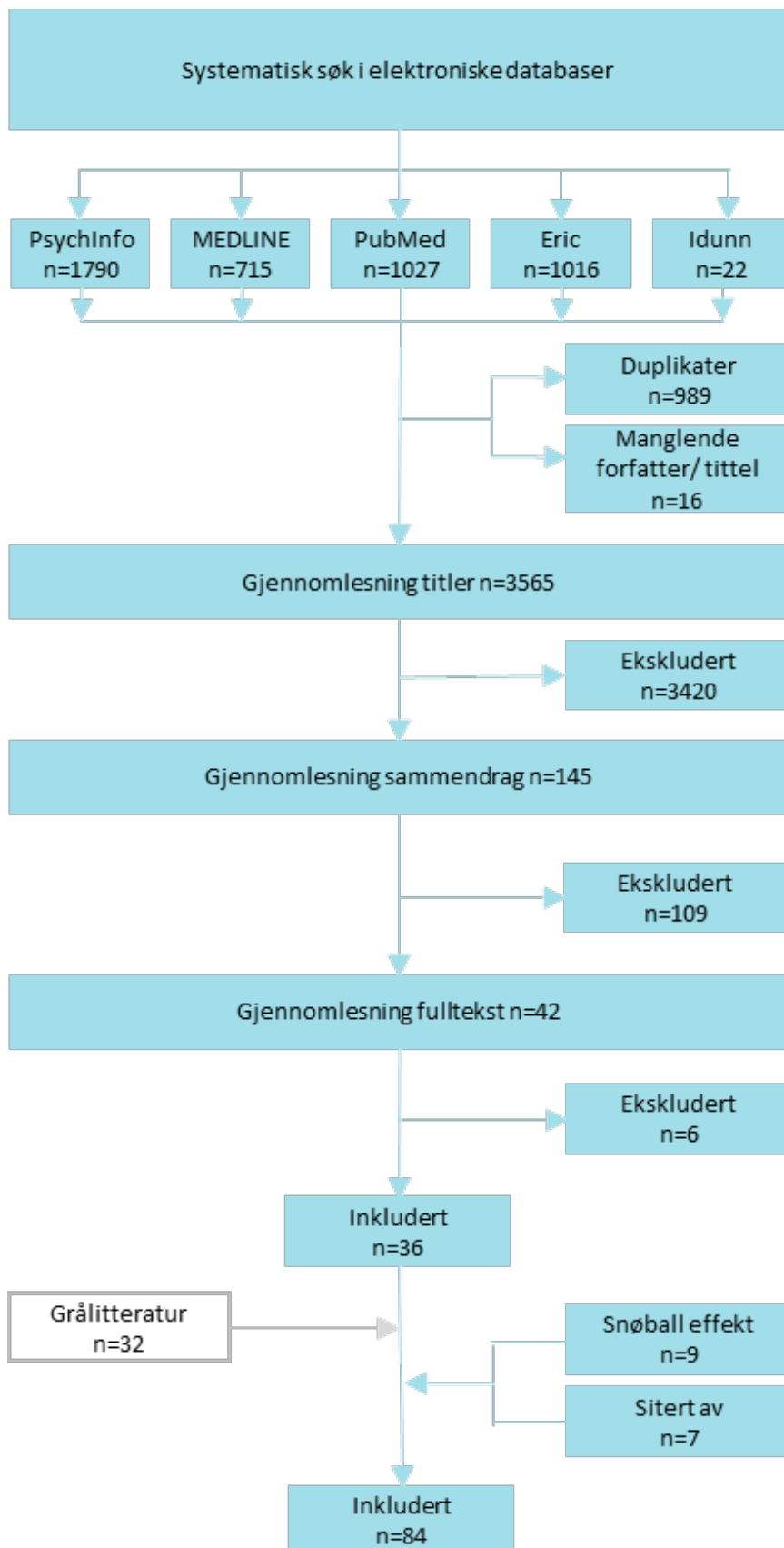
Tabell 1. Treffall fordelt på søkestrategier og databaser

	PsychINFO	MEDLINE	PubMed	Eric	Idunn*
Søk 1	1790	715	1027		
Søk 2				1016	
Søk 3					17
Søk 4					5

* kun utvalgte referanser eksportert til EndNote

2.4 Avgrensning, vurdering og analyse av artikler

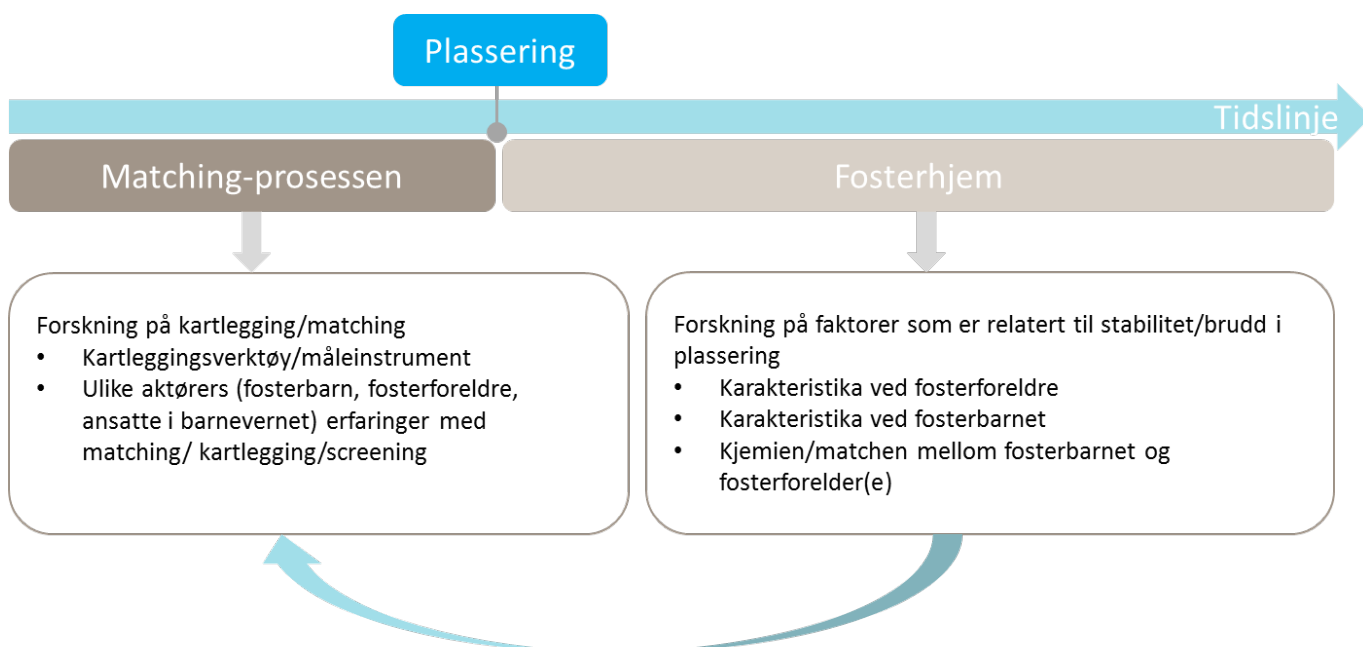
EndNote ble brukt for å håndtere søk og referanser. Artikkeltitlene, sammendragene og artiklene i fulltekst ble lest og vurdert for inklusjon uavhengig av to forskere. Litteratur som er tatt med i resultatdelen er artikler som omhandler problemstillingene presentert tidligere. Det ble laget mapper i EndNote for de ulike problemstillingene, men det viste seg at flere av artiklene var ofte relevante for mer enn en problemstilling. Det ble ikke ekskludert artikler på bakgrunn av årstall for publisering, da det er relativt få studier som er publisert på feltet opplæring av fosterforeldre. Når det gjelder fosterhjem, skiller vi ikke mellom akutt plassering, ordinære fosterhjem, forsterkede fosterhjem, eller slektsfosterhjem. I tillegg ble artikler som ikke var engelskspråklige ekskludert. Det samme gjelder nordiske språk, unntatt svensk og dansk. De 52 fagfelle-vurderte artiklene som er grunnlaget for denne rapporten består av kvalitative, kvantitative og metodetrianglerende studier, oversiktsartikler og litteraturstudier. I tillegg ble 32 grålitteratur-artikler inkludert. Totalt består kunnskapsgrunnlaget for kunnskapssammenstillingen av 84 artikler (figur 1). Litteraturen ble analysert og sammenstilt ved hjelp av en tematisk syntese. Metoden er utviklet av forskere ved EPPI-senteret (The Evidence for Policy and Practice Information and Co-ordinating Centre) for å takle spørsmål om behov, hensiktsmessighet, aksept og effekt av tiltak. Gjennom en beskrivende syntese av kvalitative data fra flere studier utvikles analytiske temaer, som kan integreres med kvantitative resultater [13]. Analyseprosessen foregikk i januar 2018.

Figur 1: Oversikt over systematisk søkestrategi - matching

3 Resultat

Matching-begrepet blir i praktisk barnevernsarbeid brukt for å beskrive prosessen med å finne de riktige fosterforeldrene til et bestemt fosterbarn. Ut fra litteratursøket grupperer litteraturen seg som vist i figur 2. Det relativt få studier som direkte omhandler barn, (foster)foreldre, eller sosialarbeidere sine erfaringer med matching, men det finnes noe forskning på bruk av ulike kartleggingsverktøy/ måleinstrument som benyttes som ledd i matching-prosessen. Som nevnt under avsnitt 2.4 over, omhandler hovedtyngden av forskningslitteraturen ulike karakteristika ved foreldre eller barn, knyttet til stabilitet eller brudd *etter plassering* - omtalt i den engelskspråklige litteraturen som placement stability/ placement disruption. Resultatene fra disse studiene kan ha betydning for matching-prosessen, og er derfor inkludert i resultatene i denne kunnskapssammenstillingen.

Figur 2: Oversikt over resultat fra litteratursøk – kartleggingsverktøy/ matching av fosterbarn og fosterhjem

3.1 Hvilke erfaringer, perspektiver, relasjoner og fenomener er knyttet til kartlegging av barn og fosterhjem?

En sentral del av matching-prosessen er å velge ut passende fosterforeldre. Å velge de mest egnede fosterforeldre er avgjørende for kvaliteten og stabiliteten på plasseringen. Bunkholdt [3] vektlegger personlige egenskaper og behov hos fosterforeldre og fosterbarn med tanke på matching. I de følgende avsnitt vil ulike erfaringer, perspektiv, relasjoner, fenomener knyttet til undersøkelser og

kartlegging av barn og fosterhjem belyses fra studier fra litteraturgjennomgangen som omhandler tre sentrale aktører sitt ståsted; fosterbarn, fosterforeldre og faglige ansatte i barnevernet.

3.1.1 Undersøkelser og kartlegging av barn før plassering

Det er høy forekomst av psykiske lidelser blant fosterbarn. Videre, viser undersøkelser både i Norge og Sverige viser at fosterbarn har markert dårligere resultater i skolesammenheng enn barn som bor hjemme og at de har vesentlig lavere utdanningsnivå enn andre unge voksne. Det er viktig å identifisere eventuelle spesielle behov hvert enkelt fosterbarn har så tidlig som mulig etter plassering, for å kunne bidra til at barna og ungdommene får god nok omsorg på riktig tidspunkt [14]. På bakgrunn av dette er det anbefalt at alle barn som skal flytte hjemmefra i barnevernets regi, før eller så tidlig som mulig, gjennomgår en systematisk kartlegging av barnas skolefunksjon, og somatiske og psykiske helse når barn skal flytte i fosterhjem [15]. Alle tjenester som ytes etter loven skal være forsvarlige og barn skal få nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Det skal legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet. Dersom undersøkelser har avklart at tiltak er nødvendig, må det gjøres en grundig og systematisk kartlegging av alle forhold vedrørende barnet og oppvekstforholdene så tidlig som mulig. Denne kunnskapen skal danne grunnlag for: vurdering av behov for: individuell plan; utarbeidelse av tiltaksplan eller omsorgsplan; og beslutningen om hvilken type tiltak som best kan imøtekomme barnets behov. I rapporten "Fosterhjem for barns behov" [14] pekes det på behovet for en bredt anlagt undersøkelse før plassering. Behovet for å kartlegge psykisk helse hos barn og unge som skal i fosterhjem har også blitt understreket i internasjonale studier [16, 17]. En evaluering av psykisk helse hos barn som skal plasseres i fosterhjem er viktig for å identifisere eksisterende behov for hjelp, men også for å identifisere de behov som kan oppstå som et resultat av overføring til fosterhjem [17].

Litteraturgjennomgangen viser at det er få artikler som direkte omhandler matchingprosessen og kartlegging av barn som skal plasseres i fosterhjem. Men, det er altså flere studier som har fokusert på stabilitet/ brudd i plasseringer som inkluderer kartlegging av barn som et av flere tema. Redding et al. [18] hevder at den beste måten å unngå brudd i plasseringer, er for det første å få til en tilstrekkelig god match mellom fosterbarnet og fosterfamilien. For det andre er det å sikre fosterhjemsomsorg av god kvalitet. Bedre kartlegging/ screening av potensielle fosterhjem kan bidra til dette. Flere studier og litteraturoversikter indikerer at for å unngå utilsiktede brudd i plassering i fosterhjem, må behovet for støtte evalueres i forhold til den kunnskapen vi har om risikofaktorer for slike flyttinger [19-21]. Backe-Hansen påpeker i sin rapport "Fosterhjem for barns behov" [14] at det er utviklet relativt få modeller for utredning som omfatter fysiske, emosjonelle, psykologiske og utviklingsmessige behov, og det er heller ikke vanlig å ha med informasjon om relasjonen mellom barnet og omsorgsgiveren. I den samme rapporten fremheves noen utfordringer med kartlegging av barn i matching-prosessen. Det kan være vanskelig på grunn av at rundt halvparten av plasseringer utenfor hjemmet skjer akutt, og det kan være vanskelig å få på plass en kartlegging av barnet på kort varsel. Hvorvidt og hvordan fosterbarn utredes reiser ifølge Backe-Hansen (ibid) flere, viktige spørsmål. Det første er hvor omfattende kartleggingen eller utredningene skal være hvis de må gjennomføres av saksbehandlere som allerede har mange

presserende arbeidsoppgaver. Opplegg for utredninger kan ikke være for tidkrevende, og man må velge et kartleggingsverktøy som gir god nok informasjon om fysisk og psykisk helse, atferdsmessig og sosial tilpasning osv. Kartleggingsverktøy bør være enkle å administrere og ikke ta for lang tid, de kan heller suppleres med andre instrumenter om nødvendig.

3.1.2 Kartlegging av fosterhjem før plassering

Bunkholdt [3] har definert matching som prosessen med å finne en bestemt fosterfamilie som passer til et bestemt fosterbarn, for å få forholdet til å virke etter sine beste forutsetninger. I matching prosessen blir det vurdert om fosterfamilien har de egenskapene som skal til for å sikre det aktuelle barnet, som eventuelt skal flytte inn, de beste omsorgsforholdene. Dette innebærer blant annet en vurdering rundt fosterforeldrenes evne til å hankses med eventuelle problemer barnet har, barnets og fosterfamiliens interesser og forventninger til varighet, samt målsettingen med plasseringen. Kartlegging av fosterhjem før plassering er en sentral del av matchingprosessen. I Norge må de som ønsker å bli fosterforeldre delta på PRIDE-kurs. PRIDE er et opplæringsprogram som foregår i regi av Bufetat (Barne,- ungdoms- og familieetaten) hvor man kartlegger fosterforeldrenes interesser, styrker og behov som kan komme fosterbarnet til gode. PRIDE-kurset er også viktig for å gi fosterhjemstjenesten et godt grunnlag for å gjøre det første steget i matchingprosessen, som Cousins [22] benevner "linking". Denne såkalte linking kan beskrives som det første steget hvor statlig barnevern, ved fosterhjemtjenesten vurderer om aktuelle fosterforeldre kan passe til å ta omsorgen for et spesielt barn. Fosterhjemtjenesten vurderer de fosterforeldrene de har tilgjengelig opp mot aktuelle fosterbarn, og finner de som de tenker kan passe best sammen [23]. I Oppedal sin studie (ibid), var det noen av fosterforeldrene som syntes det var ubehagelig å bli vurdert/ kartlagt av barnevernstjenesten i godkjenningprosessen. Når det gjelder fosterforeldre sine erfaringer, opplevelser eller tilbakemeldinger på det å bli kartlagt, så er det få studier som har undersøkt dette direkte. Ved utviklingen av BRA-fam [24, 25], en svensk standardisert metode for å rekruttere fosterhjem, uttrykte fosterforeldre (n=48) og ansatte i barnevernstjenesten (n=46) at de opplevde at spørsmålene i kartleggingsverktøyet/måleinstrumentet var relevante [26].

En stor del av artiklene som ble identifisert gjennom litteratursøket omhandler ulike kartleggings/måleinstrument som benyttes som et bidrag for valg av fosterforeldre. Kartleggingsverktøy/måleinstrument som er forsket på beskrives senere under punkt 3.4. Litteraturen peker på flere faktorer som kan være viktig å kartlegge hos fosterforeldre for å øke sannsynligheten for at plasseringen skal bli vellykket. Sentrale faktorer som blir kartlagt når fosterforeldre skal velges, er ifølge Orme et al [27] psykososiale problemer, inntekt, utdanning, rase/ etnisitet. Bifulco et al [28] hevder at *tilknytningsstil* hos fosterforeldre er en sentral faktor som bør kartlegges i forbindelse med valg av fosterhjem. Tilknytningsstil har betydning for fosterforeldres evne og kapasitet til støttende forhold og deres kapasitet som foreldre. Schofield og Beek [29] gjennomførte en longitudinell studie av fosterbarn under 12 år. Tilknytning utgjorde et sentralt fokus i studien. Resultatene viste at for de tilfellene med positiv utvikling var en grad av match mellom fosterbarnas og fosterforeldrenes karakteristiske atferdsmønster i forhold til å uttrykke følelser og

behov viktig. Fosterbarna som viste en positiv utvikling, brukte fosterforeldrene som en trygg base og det viste seg at de hadde sensitive og tilgjengelige fosterforeldre (ibid). Kartlegging av tilknytningsstil og forståelse av tilknytningsteorien kan være et nyttig perspektiv i matchingen. Et annet fenomen som kan være knyttet til kartlegging av fosterhjem er *asymmetri i relasjonen* mellom fosterforeldre og profesjonsutøvere, gjennom ulikheter i rolle og kompetanse. I rekruttering og utvelgelse av fosterhjem, samt i den individuelle godkjenningen av fosterforeldre vil det være krav til at profesjonsutøveren har kunnskap om fosterbarns særlige behov, og hva som kreves av fosterforeldrene [23]. Oppedal (ibid) påpeker at det er viktig å anerkjenne at rollefordelingen og forholdet til en viss grad bør være asymmetrisk ved at den ene skal motta hjelp, mens den andre skal yte bistand, hjelp og støtte.

3.1.3 Barnevernsansatte sine erfaringer og perspektiv på kartlegging av barn og fosterhjem

Matching handler om at saksbehandler skal vurdere hvilke behov fosterbarnet har, og om fosterforeldrene har det som trengs for å møte disse behovene - vil fosterbarnet og den aktuelle fosterfamilien "passe" sammen? Saksbehandlerne må da vurdere om fosterfamilien har de egenskapene som skal til for å sikre fosterbarnet de beste omsorgsforholdene. Jansson og Olofsson [30] gjennomførte i forbindelse med sin Bachelor-oppgave en kvalitativ undersøkelse på ansatte i sosialtjenesten i Sverige sine opplevelser av å matche barn og fosterhjem. De fant at noen av de ansatte etterlyste en bedre modell, hjelpemiddel eller kartleggingsverktøy som de kunne benytte ved matching – da de ofte opplever at de må stole på sin "tyste" kunnskap som de har opparbeidet seg gjennom årene. Dette er i tråd med en svensk studie (gråliteratur) hvor flere sosialarbeidere fortalte at de ofte måtte stole på sin "magefølelse" når det gjaldt matching av fosterbarn og fosterhjem. Flere av sosialarbeiderne som ble intervjuet uttrykte at de ønsket flere spesifikke metoder for å gjennomføre matching [31]. Branten og Wannersten [32] gjennomførte en kvalitativ studie (gråliteratur) om svenske sosialarbeideres opplevelser av å kunne tilgodese barns behov i fosterhjems plasseringer. De fant at til tross for at sosialarbeiderne setter barnas behov høyt så opplever sosialarbeiderne at de ikke kan tilgodese alle behov et barn har, uten å gjøre en bedømming om hva som er viktigst. Flere studier tyder også på at sosialarbeidere opplever at de har mangelfullt informasjonsgrunnlag ved matching-arbeidet, noe som gjør matchingen vanskelig [33].

Kulturell og etnisk matching blir fremhevet i flere av studiene fra litteratursøket som en viktig faktor for å oppnå stabilitet i plassering [34-36]. Hustad og kollegaer [37] undersøkte i sin studie hva som kjennetegner gode fosterforeldre slik fagansatte i barneverntjenestene erfarer det. Når det gjelder koblingen eller matchingen mellom fosterfamilier og fosterbarn, tilsier respondentenes vurderinger at de jevnt over mener at det er viktig at fosterfamilien passer i forhold til fosterbarnets personlighet og at det alltid søkes i barnets slekt- og nettverk etter egnet fosterhjem. Mindre vektlagt var det at fosterfamiliene må ha samme etniske bakgrunn, identitet, religiøse tro og kulturelle skikker som barnets biologiske opphav. Hustad og kollegaer (ibid) påpeker at et flertall av deres respondenter mener at fosterhjem som ikke imøtekommer kravene om å matche etnisk,

kulturell, religiøs og språklig bakgrunn i henhold til FNs barnekonvensjon, artikkel 20, 3. ledd og Forskrift om fosterhjem § 4-1, 1. ledd, likevel kan være gode nok. Bunkholdt og Sandbæk (2008) påpeker viktigheten av at barneverntjenesten har grundig kjennskap til barnets situasjon og hva som er målsettingen med plasseringen, med tanke på å velge det riktige fosterhjemmet for barnet.

3.2 Hvilke behov har fosterbarnet?

Begrepet barns behov beskrives av Mattsson [38] utfra hva voksne anser at barn generelt trenger. Barns behov kan utgå fra barnets alder, bakgrunn, modenhet, helse, skolesituasjon, relasjon til andre mennesker eller oppvekstforhold. Siden kunnskapsstillingens overordnede tema er kartleggingsverktøy/ matching mellom fosterbarn og fosterhjem, så knyttes barns behov i denne sammenheng til sentrale tema og faktorer som kommer frem fra litteraturgjennomgangen. Mesteparten av forskningen på matching og fosterhjem omhandler stabilitet – og brudd i plassering. Dette er relatert til at forskere stort sett har benyttet stabilitet og/ eller brudd som utfallsmål. Flere studier har undersøkt psykososiale utfall hos barn som er plassert i fosterhjem. Brudd i plassering kan skape, eller forverre mentale helseproblemer (f.eks. angst, depresjon, antisosiale problemer) blant barn og unge) [39, 40]. Mentale helseproblemer kan også bidra til at plasseringen ikke blir stabil. Ustabilitet i plassering kan også skape eller forsterke andre behov for fosterbarnet (f.eks. sosiale- og skole problemer, mangel på trygghet) [41, 42]. Forskningen viser entydig at barn har behov for stabilitet knyttet til fosterhjems plassering. Stabilitet betyr at de menneskene man har rundt seg gir barna forutsigbarhet i omsorgen og at de er til å stole på. Dermed vil kartlegging av faktorer som fører til stabilitet vil derfor være viktig.

Backe-Hansen og kollegaer har i sin kunnskapsstatus fra 2010 [43] fokusert på fosterbarn, fosterforeldre og sosialarbeideres syn på en vellykket plassering. For barnas del var det viktigste kriteriet at de skulle ønske å være i fosterhjemmet. Barna understreket sitt behov for å få si sin mening. Videre ønsket barna seg et hjem der de møtte omsorg og oppmuntring, der de kom overens med de andre familiemedlemmene og ble respektert for den de var. På spørsmål om i hvor stor grad barna matchet kjennetegn ved fosterhjemmet, for eksempel i ønsket alder, så var barna opptatt av at det skulle være felles forventninger mellom dem og fosterhjemmet når det gjaldt reglene i hjemmet. "Kjemi" og god kommunikasjon, var også viktige elementer for om både barn og fosterforeldre vil synes at plasseringen vil fungere. Barns opplevelser av ustabile plasseringer ble undersøkt i en svensk studie [44] som inkluderte 12 barn. Resultatene viste at barna kunne ha det vanskelig med å føle seg hjemme på det nye stedet, spesielt hvis de hadde måtte flytte flere ganger. Skoog (ibid) konkluderte med at plasserte barn har et sterkt behov for å kjenne en trygg relasjon til en voksen samt føle tilhørighet. Hedin, Höjer og Brunnberg [45] har intervjuet 17 barn om hva de syntes fungerte bra ved fosterhjems plassering. Viktige faktorer inkluderte: at det fantes *struktur*, inklusive daglige rutiner og regler; *varme* i familien som barnet får ta del av; og til slutt var det viktig at familien hadde *humor* og at de kunne le. Randle [46] intervjuet 11 tidligere fosterbarn om hva de mente var viktig for at plasseringen i fosterhjem var vellykket. De fleste informantene refererte til hvordan de følte seg da de var i fosterhjem: glade, ønsket, elsket, hørt og trygg. Tilknytningen et barn har til viktige omsorgspersoner kan være en sentral faktor som kan være viktig å kartlegge i en matching-prosess.

Søskenplassering i fosterhjem var også et fremtredende tema fra litteraturgjennomgangen. De aller fleste barn har søsken, og ved en plassering i fosterhjem vil det være aktuelt å forsøke å velge et fosterhjem som kan ivareta tilknytning til søsken [47]. Fosterbarn kan ha behov for *kulturell matching*, nemlig at deres verdier, oppfatninger og tradisjoner matcher fosterhjemmet på disse variablene [34-36]. Videre, så kan fosterbarn med *emosjonelle og/ eller atferdsmessige problem* ha behov for å matches med fosterforeldre som har særlig kompetanse på dette området [18, 48]. Det samme gjelder andre *særlige behov*, for eksempel handicap eller spesielle medisinske behov [49]. I en studie av ungdommer som hadde flyttet fra fosterhjem, ble mismatching ofte trukket frem som årsak til at ungdommene hadde flyttet ut fra fosterhjem [50]. Hyde og Kammerer påpeker at deres undersøkelse impliserer at det er viktig å ha gode prosedyrer og bruke god tid i matchingprosessen, hvor ungdom og fosterfamilie får anledning til å bli kjent og føle på at det er en match.

I de senere år har det også vært økt fokus på plassering i fosterhjem og *seksuell legning* [51] hos enten fosterbarnet eller fosterforeldrene [52-55]. I en internasjonal litteraturoversikt fra 2017 [51] som omhandler LGBTQ (lesbian, gay, bisexual, transgender, and questioning youth) i barnevernet, påpekes det at det eksisterer svært lite kunnskap om barns behov i denne gruppen av barn og unge når det gjelder plasseringer. Det har også blitt stilt spørsmål om hvorvidt homofile fosterforeldre i tilstrekkelig grad kan matche behov hos barn som har store utfordringer. En amerikansk studie av Lavner og kollegaer [53] tydet på at det var relativ lik utvikling hos barn som hadde vokst opp hos homofile, lesbiske og heteroseksuelle par. Imidlertid er det behov for mer forskning på dette området, spesielt med tanke på matching.

Oppsummert, så er forskningslitteraturen som omhandler barns behov, kartlegging og matching svært knapp, men sentrale tema i litteraturgjennomgangen inkluderer barns behov for trygghet, tilbørighet, samt behov for at søskenforhold, kulturelle forhold og helseforhold kan ivaretas gjennom matching.

3.3 Hvilke "ferdigheter" fosterhjemmet har og hvordan «matcher» det med barnets behov?

Litteraturgjennomgangen om matching mellom fosterhjem og fosterbarn viste, som tidligere nevnt, at det var kun et fåtall artikler som direkte hadde undersøkt matching mellom barn og fosterhjem. I det følgende vil studier som omhandler ulike aspekter ved matching mellom fosterbarn og fosterforeldre presenteres – herunder match mellom ulike "ferdigheter" hos fosterforeldre og barnets behov i vid forstand.

Doelling og Johnson [56] var noen av de første som fokuserte på matchingen, eller interaksjonen mellom fosterforeldre og fosterbarn, i stedet for å ensidig fokusere på karakteristikk ved enten fosterforeldre eller fosterbarn. Studien var basert på en spørreskjemaundersøkelse og opplysninger om 51 fosterbarn (fem til ti år) i USA (Florida). Opplysninger om barna ble gitt av fostermødre, lærere og fosterbarn. Målet med studien var å undersøke den direkte sammenhengen mellom

fostermor og fosterbarns temperament og graden av en vellykket plassering. En temperamentkombinasjon ble beskrevet som en match hvis fosterbarn ble beskrevet som enkle og fosterforeldre ble beskrevet som fleksible i temperamentet. En mismatch var det hvis fostermor var rigid og fosterbarnet hadde et vanskelig temperament – noe som viste seg å være svært betydningsfullt for at det ble en dårlig plassering. Resultatene indikerte også at det var høy risiko for mismatch dersom fostermoren sine forventninger om barnet ikke stemte overens med hvordan barnet faktisk var. Forfatterne konkluderer med at ulikheter i temperament kan betraktes som en risikofaktor for brudd i plasseringer av fosterbarn.

Green og kollegaer [57] har undersøkt om forholdet mellom fosterforeldre og fosterbarn (ungdommer) blir bedre når temperamentet matcher. Resultatene var basert på en kvantitativ undersøkelse av 76 amerikanske familier (Virginia), hvor måleinstrumentet (spørreskjema) "Revised Dimensions of Temperament Survey (DOTS-R)" ble benyttet. Green og hans kollegaer fant at for mødre, var den mest hensiktsmessige kombinasjonen når fleksible mødre ble matchet med ungdommer som hadde et godt humør (positive mood). For fedre, var den beste kombinasjonen når deres positive humør matchet ungdommens positive humør. Disse sammenhengene ble imidlertid ikke bekreftet når ungdommene selv, eller barnevernsansatte (case manager) ble testet.

Dozier, Stovall, Albus & Bates [58] undersøkte forholdet mellom 50 fostermødre og spedbarn (USA). Fostermødrene gikk gjennom et AAI (Adult Attachment Interview) for å få vurdert sine tilknytningsrepresentasjoner. Da fosterbarna var mellom 12-24 måneder ble tilknytningsatferd observert. Undersøkelsen viste at det var samsvar mellom fostermors indre arbeidsmodeller og fosterbarnets tilknytningsatferd, og graden av samsvar var 72 %, like stor som i biologiske mor-barn forhold. I studien konkluderer de med at en trygt tilknyttet fosterforelder ofte vil føre til at fosterbarn under 20 måneder blir trygt tilknyttet, til tross for tidligere mishandling og vanskjøtsel hos barnet. Videre, så viste resultatene at de fosterforeldrene som ikke hadde trygge tilknytningsrepresentasjoner hadde problemer med å se barnets grunnleggende behov for trygghet når fosterbarnet viste ambivalent atferd.

Sinclair og Wilson [59] har undersøkt matching med tanke på å finne og styrke elementer som øker sannsynligheten for at en plassering blir vellykket. De gjennomførte en spørreskjemaundersøkelse og samlet inn informasjon om fosterbarn fra fosterforeldre, sosialarbeidere og fosterbarn over 5 år. Resultatene viste at tre forhold karakteriserer vellykkede plasseringer, og må tas hensyn til ved matchingen: karakteristikker ved barnet, kvaliteten ved fosterforeldrene og interaksjonen mellom fosterforeldre og fosterbarn. Basert på resultatene fra undersøkelsen ble det utviklet en modell bestående av tre elementer. 1) barnets motivasjon, samt positive eller negative egenskaper ved barnet. 2) Fosterforeldrene, om de var varme, utholdende omsorgspersoner som kunne sette grenser. 3) Interaksjonen mellom de to første. Modellens tredje element omhandlet i hvilken grad det var match mellom fosterbarn og fosterforeldres personlige karakteristikker, kjemien mellom

dem og om det var positive eller negative spiraler i interaksjonen. Det at fosterforeldrene kunne tilby stabilitet, omsorg og kjærighet ble ansett som viktig.

Wilson, Petrie og Sinclair [60] gjennomførte en casestudie som oppfølgingsstudie til Sinclair & Wilson [59]. Hensikten ved studien var å få frem forskjellige aspekter ved fosterhjems plasseringen som kunne sikre en vellykket plassering. Forfatterne foreslo at en vellykket plassering avhenger av fosterbarnets- og fosterforeldrenes karakteristikk, og foreneligheten eller matchen mellom disse to. I casen beskriver fostermoren en umiddelbar kjemi med fosterbarnet, som videre blir sett i sammenheng med at hun evner å se positive egenskaper ved barnet. Den umiddelbare kjemien som oppstod mellom fostermor og fosterbarn ble sett på som viktig for å bygge videre på relasjonen dem imellom. Undersøkelsen viser at så lenge det er god interaksjon og kjemi mellom fosterforeldre og fosterbarn kan føre til en vellykket plassering på tross av vanskelig atferd hos fosterbarnet.

Brown & Bednar [61] undersøkte hvilke årsaker som ville få fosterforeldre til å vurdere å si opp et fosterbarn (Canada). De spurte 63 fosterforeldre fra 50 fosterfamilier om hvilke forhold som ville fått dem til å vurdere å si opp et fosterbarn. Fosterforeldrene nevnte blant annet at om barnet ikke tilpasset seg eller innrettet seg familien, var dette noe som ville få dem til å vurdere å si opp fosterbarnet; en mismatching mellom barnets behov og fosterforeldrenes ferdigheter, at fosterbarnet hadde behov de ikke kunne møte, eller at det oppstod en krise de ikke kunne takle. Negative holdninger og problematisk atferd var også grunner til at fosterforeldrene ville vurdert å si opp avtalen.

Brown, George, Sintzel, og Arnault [34] undersøkte betydning av kulturell matching mellom fosterforeldre og fosterbarn (Canada). I denne undersøkelsen ble 61 fosterfamilier intervjuet om sine erfaringer knyttet til det å ha omsorgen for barn som har samme verdier, tro og tradisjoner som dem selv. Fosterforeldrene så det som nyttig at deres kultur matchet med fosterbarnas kultur. Fosterforeldrene mente at barnet opplevde mer trygghet når de delte tro og verdier, samt at det var enklere for barnet å tilpasse seg regler, tradisjoner og rutiner. De opplevde også at et kulturelt fellesskap førte til mindre stress siden fosterforeldrene lettere fikk kontakt med barnet og de mente at det var enklere for fosterbarnet å tilpasse seg fosterfamiliens hverdag. Et felles utgangspunkt førte også til at kommunikasjonen gikk bedre og det oppstod færre sammenstøt. Fosterforeldrene følte seg også mer frie til å praktisere sin egen kultur, og at de kunne tilføre barnet noe av sin kultur, uten å få dårlig samvittighet.

Havik [62] har gjennomført en kvantitativ tverrsnittsundersøkelse blant 867 fosterforeldre som blant annet omhandlet tiden før plassering. Resultatene viser at kun halvparten av fosterforeldrene mente de fikk god informasjon om barnets tidligere liv og om barnets eventuelle vansker. Det var også flere fosterforeldre i studien som mente at barnevernet holdt tilbake informasjon. Havik

konkluderer med at det er rom for forbedringer i tiden rundt plasseringen, noe som er relevant for matchingprosessen. Dette er i overensstemmelse med Redding, Fried og Britner [18] sine resultat som viste at det er få fosterforeldre som får adekvat informasjon og opplæring i å møte fosterbarnas emosjonelle og atferdsmessige problemer. Mangel på informasjon, eller feilaktig informasjon om fosterbarnas funksjon kan også, ifølge Redding og kollegaer (ibid) føre til at fosterforeldrene blir mindre fornøyd med plasseringen.

Lende [63] har i sin mastergrad hatt fokus på matchingprosessen. Lende gjennomførte kvantitative og kvalitative analyser av datamaterialet fra prosjektet "Utsiktet flytting fra fosterhjem" [64, 65]. Funn fra studien viser at flere av fosterforeldrene etterlyser mer opplæring, veiledning og kurs i forkant av plassering. Omlag 50 % av fosterforeldre opplevde at de fikk for lite informasjon om barnet, hvorav 29 % opplevde at barneverntjenesten holdt tilbake informasjon. I tillegg var det 45 % av fosterforeldrene som svarte at de fikk manglende og feilaktig informasjon med tanke på videre opplæring og oppfølging. Flere av fosterforeldrene opplever samarbeid med barneverntjenesten som noe problematisk. Lende påpeker at i dag benyttes film og bilder når det er bestemt hvilket fosterhjem barnet skal flytte til. Men det er et større potensiale i å kunne benytte film og bilder av fosterbarnet for at fosterforeldrene skal få et bedre "bilde" av hvem fosterbarnet er. Lende konkluderer med at matching er en av flere faktorer som kan fremme stabilitet i plasseringen. Det kommer særlig frem at fosterforeldre opplever at barneverntjenesten ikke har eller gir den informasjon de trenger. Funn i studien viser at brudd/ nesten brudd oppstår når fosterforeldrene opplever at informasjon fra barneverntjenesten ikke samsvarer med barnets særskilte omsorgsbehov.

Pösö og Laakso [5] utforsker matching-begrepet teoretisk og empirisk som en beslutningstaking praksis i Finland. Basert på analyser av 49 telefonintervju og fokusgruppe-intervju (fem grupper med 18 sosialarbeidere) hevder forfatterne at matching innebærer en høy grad av navigering: beslutningstaking balanserer mellom profesjonell diskresjon, lovmessige normer og prinsipper, fosterbarn og fosterforeldres subjektive oppfatninger samt økonomiske og byråkratiske betingelser for å yte tjenester hos kommunen. Å navigere i matching-prosessen innebærer usikkerhet og kompromiss. I en fersk internasjonal litteraturoversikt, som inkluderte 12 studier, [11] over matching av barn og fosterforeldre, påpekes det at matching prosessen er kompleks og at både kontekstuelle, organisatoriske og personlige faktorer er av betydning for utfallet. Organisasjonsfaktorer kan begrense barnevernsansatte sin evne til å velge en ønsket plassering. Policy-relaterte påvirkninger og personlige synspunkt hos beslutningstakere kan også påvirke matching-praksisen. Zeijlmans og kollegaene (ibid) påpeker at videre forskning bør fokusere både på outcome/ utfall og prosesser for å kunne bedre belyse kompleksiteten i matching-prosessen.

3.4 Hva er utviklet av kartleggingsverktøy for matching i andre sammenlignbare land?

En sentral del av matching-prosessen er å velge ut passende fosterforeldre. Å velge de mest egnede fosterforeldre er avgjørende for kvaliteten og stabiliteten på plasseringen, noe som er en kompleks

prosess. Tjenesteytere og forskere har derfor utviklet ulike instrumenter/ kartleggingsverktøy som kan brukes i utvelgelsesprosessen. Resultater fra litteraturgjennomgangen tyder på at det ikke eksisterer standardiserte og validerte kartleggingsverktøy, som inkluderer egenskaper ved både fosterforeldre og barn samt kontekstuelle faktorer, egnet for matching mellom fosterforeldre og fosterbarn. Det litteraturgjennomgangen viser er at det er utviklet flere kartleggingsverktøy/måleinstrument som benyttes som et bidrag i matchingprosessen, spesielt med tanke på å velge egnede fosterforeldre (se tabell 2).

Casey Family Programs er en av de største tilbydere av barnevernstjenester i USA og de har publisert *Casey Foster Family Assessments (CFFA)*, som består av ulike spørreskjema. Casey Foster Program har til hensikt å hjelpe sosialarbeidere med å vurdere fosterforeldre-søkere sine styrker og utviklingsbehov gjennom online målinger som adresserer flere områder knyttet til det å være fosterforeldre. Dette inkluderer blant annet evne til å støtte fosterbarnets utvikling, omsorg for krevende barn, tid tilgjengelig til å være fosterforeldre, kommunikasjon med sosialtjenesten, kulturelle aspekt og forhold til biologiske foreldre. CFFA består av Casey Foster Applicant Inventory (CFAI) [66] og Casey Home Assessment Protocol (CHAP) [67]. Begge måleinstrumentene er gratis å benytte, men de er copyright-beskyttet – noe som betyr at enkelte spørsmål som inngår i spørreskjemaet ikke kan endres. Hensikten med CFAI og CHAP er å identifisere personer som søker om å bli fosterforeldre sine styrker og behov for opplæring og støtte. Det finnes også en versjon av CFAI som sosialarbeidere skal fylle ut (CFAI-W). CHAP var designet for å brukes parallelt med CFAI, og den består av to deler: 1) selvrapporing (fosterforeldre-søkere) og 2) et intervju (gjennomføres av sosialarbeideren som vurderer søknaden). Den første delen som omhandler selvrapporing inneholder ulike mål, som kan tilpasses etter relevans for søkeren. I selvrapporingen benyttes flere validerte skalaer, for eksempel Parental Bonding Instrument (PBI) og Center for Epidemiological Studies-Depressed Mood (CES-D). Den tekniske manualen tilknyttet instrumentet [68] inneholder normverdier på selvrapporing for amerikanske fosterforeldre.

Et svensk spørreskjema som er benyttet i rekrutteringsprosessen er inspirert av Casey Foster Family Assessments: "BRA-fam - En standardiserad bedömningsmetod för rekrytering av familjehem". Socialstyrelsen i Sverige utviklet spørreskjemaet/ måleinstrument for bruk i screening av fosterhjem-søkere. I den første rapporten [24] ble det presentert et selvrapporingsspørreskjema hvor søkere om å bli fosterforeldre skulle fylle ut informasjon om sin bakgrunn, problemområder (helse, rusmisbruk, kriminalitet, motivasjon for å bli fosterforeldre, foreldrestil og holdninger til fosterhjem). I en senere rapport [25] ble det presentert et måleinstrument for valg av fosterhjem, som ble utviklet i samarbeid med referansegrupper bestående av sosialarbeidere og forskere. Måleinstrumentet inkluderer et spørreskjema, i tillegg til et intervju med vignetter som beskriver typiske situasjoner som kan oppstå i et fosterhjem. Vignettene var hentet fra CHAP, oversatt til svensk og tilpasset til svensk sammenheng. Instrumentet er hovedsakelig utviklet for å fokusere på risiko, for å identifisere familier som vurderes som uegnet til å være fosterhjem. Fosterforeldre og sosialarbeidere har gitt positive tilbakemeldinger på måleinstrumentet. Det er

imidlertid ikke oppgitt indikasjoner på instrumentets reliabilitet eller validitet. Det er utviklet en manual til spørreskjemaet [26].

"*The British Association for Adoption and Fostering (BAAF)*" (UK) har utviklet "The Prospective Foster Carer's Report" ('Form F') [69]. Dette er et standardisert instrument som benyttes av sosialarbeidere når de skal foreta vurderinger av de som søker om å bli fosterforeldre i Storbritannia. Selv om forskjellige versjoner av skjemaet eksisterer for å gjenspeile variasjoner i de ulike deler av Storbritannia/ UK, så er formatet stort sett det samme. Skjemaet er delt inn i seks seksjoner som dekker: (A) faktaorientert informasjon om søkerne; (B) potensiale som fosterforelder(e); (C) tilleggsinformasjon; (D) referanser og lovbestemte sjekker; (E) en oversikt over kompetanse; og (F) personlig profesjonell utviklingsplan. Funnene som samles fra Form F er basert på en kombinasjon av lovpålagte krav (f.eks. rulleblad) og kompetanse som forventes av en "vellykket" omsorgsperson/ fosterforelder. The Fostering Network har utviklet programmet "*The skills to foster*" (UK), et opplæringsprogram for fosterforeldre, og som en del av dette har de utviklet et kartleggingsverktøy/ måleinstrument for å vurdere potensielle fosterforeldres kunnskap, erfaringer, ferdigheter. Instrumentet er ikke validert.

I *Australia* følger regjeringen i Queensland en tilnærming for å vurdere søkere som ligner formatet til Form F [70]. Som Form F er Queenslands vurderingsskjema basert på lovfestede retningslinjer og omsorgspersonens kompetanse. Den ansatte som vurderer saken blir også bedt om å arbeide med søkere om å produsere bevis på søkerens kompetanse som potensielle fosterforeldre. Til tross for at bruk av dette kartleggings-skjemaet er vidt anvendt, angir ikke retningslinjene som følger Form F og Queensland-skjemaet et teoretisk og/ eller empirisk grunnlag for skjemaene (angir kun informasjon som kreves av lovfestede retningslinjer). Det er heller ingen dokumentasjon på om spørsmålene er validert mot plasseringsutfall eller andre mål på kompetanse hos fosterforeldre. I *Nederland* har det blitt utviklet et måleinstrument som er designet for å bidra i matching-prosessen, Assessment Questionnaire Foster Care Situations (AQFS-R) [71]. AQFS-R (aspirant) måler kommende fosterforeldre sin atferd, holdninger og ferdigheter gjennom å bruke 24 ulike vignetter som beskriver fosterbarn i en fosterhjem-situasjon.

Et annet instrument som kan benyttes som ledd i matching-prosessen er *Attachment Style Interview (ASI)*. ASI er et semi-strukturert intervju som har et sett med standardiserte spørsmål. Hensikten er å få innblikk i tilknytningsstil og individets grad av usikkerhet. Det er utviklet en versjon av ASI som er spesielt relatert til adopsjon og fosterhjem (ASI-AF) [28]. Instrumentet er ikke validert. Noen av forskerne som har vært involvert i utvikling av Casey Foster spørreskjemaene har også utviklet et spørreskjema som har til hensikt til å måle fosterforeldres villighet til å være fosterforeldre for barn med spesielle behov - Willingness to Foster Scale — Disabilities and Medical Conditions (WFS-DMC) [49]. Høy skåre hos mødre på denne skalaen var assosiert med økt varighet som fosterforelder. Måleinstrumentet gir tre ulike profiler på i hvor stor

grad man er i stand til å være fosterforelder for 1) alle barna; 2) småbarn; og 3) avhengig av situasjon. Det er pågående arbeid med å måle instrumentets prediktive verdi.

Oversettelse av måleinstrument og kartleggingsverktøy, og overføringsverdi til andre land eller kulturer kan være komplisert. Delgado og Pinto [72] rapporterer om resultatene av en Portugisisk oversettelse av CFAI-A (Kinship Care subscale ekskludert). Selv om egenskapene ved måleinstrumentet ble noe endret ved at noen spørsmål måtte kuttes på grunn av kulturelle tilpasninger, konkluderer Delgado og Pinto med at oversettelsen og bruk av instrumentet i en annen kultur stort sett var vellykket. Forfatterne av CFAI advarer mot at man gjennomfører egne oversettelser, uten å gjennomføre de krav og regler som er knyttet til oversettelse av standardiserte måleinstrument [66].

Tabell 2. Ulike evaluerte måleinstrument som er benyttet i matchingprosessen

Kartleggingsverktøy/ måleinstrument	Studier			
	Land	Referanse ^a	Antall deltagere	Plasserings- utfall? ^b
Spørreskjema	Sverige	[24]	146 fosterforeldre	Nei
Spørreskjema og intervju	Sverige	[25]	25 sosialarbeidere som svarer om en eller to fosterforeldre, eller søkere om å bli fosterforeldre	Nei
Willingness to Foster Scale— Disabilities and Medical Conditions (WFS-DMC)	USA	[49]	298 fostermødre	- ^c
Assessment Questionnaire Foster care Situations (AQFS-R)	Nederland	[71]	139 fosterforeldre søkere og 314 fosterforeldre	-
BAAF Form F [73]	UK		-	-
Skills to Foster [74]	UK		-	-
Queensland Form 3A	Australia	[70]	-	-
Attachment Style Interview (ASI) [28]	UK	-	-	-
Potential for Foster Parenthood	USA	[75]	Sosialarbeidere responderer om 472 fosterforeldre	Nei
Casey Foster Applicant Inventory- Applicant version (CFAI-A) [66]	USA	[76-78]	304 fosterforeldre	Ja
		[79]	111 fosterforeldre-par (mann og kvinne)	Ja
		[80]	610 online respondenter (fosterforeldre)	Nei

Casey Foster Applicant Inventory- Applicant version (CFAI-A) – excluding Kinship Care subscale	Portugal	[72]	165 fosterforeldre	Nei
Casey Foster Applicant Inventory- Worker version (CFAI-W) [81]	USA	[82]	208 sosialarbeidere, responderer om 416 eksisterende fosterhjem (totalt 712 individ)	Ja
		[80]	Sosialarbeidere – rapporterer om 265 søkere for fosterhjem	Nei
Casey Home Assessment Protocol (CHAP) [67]	USA	[49, 68, 77, 83, 84]	304 fosterforeldre	Ja

^a referanse, ^b stabilitet/ brudd i plassering, ^c informasjon mangler/ ingen studier knyttet til plasseringsutfall

3.5 Styrker og begrensninger ved kunnskapssammenstillingen

Resultatene må sees i lys av de metodiske styrkene og svakhetene ved gjennomføringen av kunnskapssammenstillingen. For å dekke de aktuelle forskningsspørsmålene ble det nødvendig å sette søkeord/ emneord på et mer overordnet nivå (fostercare, match*, placement) – slik at litteratursøket kunne dekke samtlige problemstillinger. Imidlertid viste innledende utforskende søk at det ble ekstremt få treff dersom mer spesifikke søkeord (f.eks screen*, needs*, skills*) ble inkludert. Faren ved å ha et bredt søk, er nettopp at man kan risikere å miste relevante artikler som ikke blir fanget opp i søket. Styrken ved litteraturgjennomgangen var at det ble gjennomført systematisk, hvor to forskere uavhengig av hverandre screenet og vurderte titler, abstracts og fulltekst. For hvert ledd ble grad av sammenfall vurdert – og den viste seg å være høy. For å fange opp artikler som kunne ha falt utenfor søket, ble det benyttet tilleggssøk ved hjelp av "cited by" i google scholar, samt søk via en såkalt "snøball-effekt". Når det gjelder fosterhjem, ble det ikke differensiert mellom akutt plassering, ordinære fosterhjem, forsterkede fosterhjem, eller slektsfosterhjem, på grunn av at kunnskapsgrunnlaget var for tynt for å differensiere. Imidlertid omhandler hovedvekten av inkluderte studier ordinære fosterhjem.

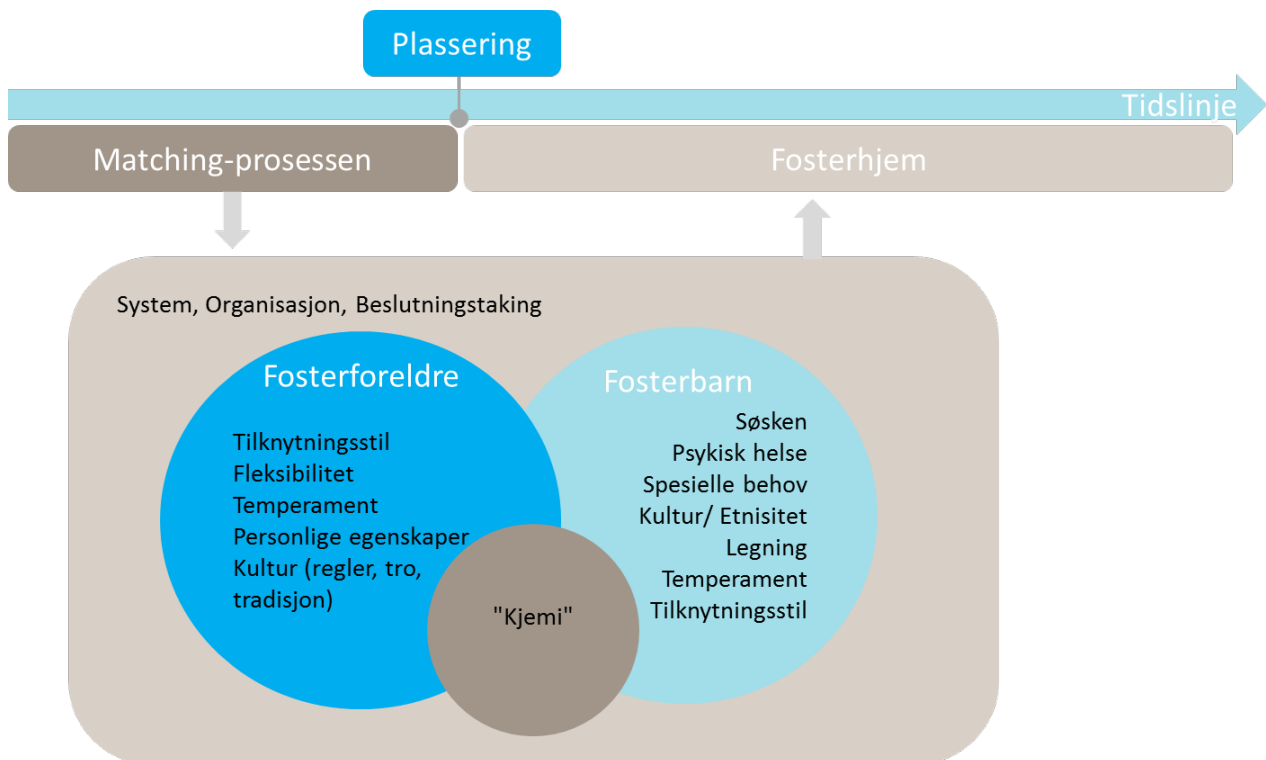
4 Oppsummering og konklusjon

Litteraturgjennomgangen viste at det fins få studier som direkte dekker temaet kartleggingsverktøy/ matching mellom fosterbarn og fosterforeldre. Studiene som ble identifisert ved hjelp av et systematisk litteratursøk på tema "Matching" og "Fosterhjem" grupperte seg i hovedsak i to områder; 1) forskning på kartleggingsverktøy/ måleinstrument og ulike aktører (barn, fosterforeldre eller barnevernsansatte) sine erfaringer og 2) forskning som omhandlet risiko- og beskyttende faktorer relatert til stabilitet/ brudd i plassering. I denne kunnskapssammenstillingen er amerikansk og annen utenlandsk forskning inkludert for å få et bredt nok kunnskapsgrunnlag, men funn fra disse studiene er ikke nødvendigvis direkte generaliserbare til norsk barnevern på grunn av dels store ulikheter i barnevernpraksis. I tillegg ble såkalt grålitteratur (rapporter, masteroppgaver o.l.) inkludert for å belyse problemstillingene ytterligere.

Resultatet fra litteraturgjennomgangen/ kunnskapssammenstillingen viste at det fins mange erfaringer, perspektiver, relasjoner og fenomener som er knyttet til kartlegging av fosterbarn og fosterhjem. Imidlertid tyder det ut fra Forskningslitteraturen, og spesielt grålitteraturen, på at fra *fosterforeldres* ståsted, så etterlyses det bedre informasjon i matchingprosessen om fosterbarna. Informasjonen vil være viktig for at fosterforeldre kan bidra mer aktivt inn i matchingprosessen gjennom å ha et bedre grunnlag for å vurdere hvor god match det kan bli mellom dem og fosterbarna. Når det gjelder kartlegging av dem selv som eventuelt kommende fosterforeldre, uttrykte flere fosterforeldre at de synes det var litt ubehagelig å bli kartlagt/ vurdert av barnevernsansatte om de er gode nok fosterforeldre. Når det gjelder *barn og unges* erfaringer med å bli kartlagt, så er litteraturen svært knapp på dette området. Forskningen tyder på at en kartlegging av barn bør omfatte informasjon om barnets fysiske, emosjonelle, psykologiske og utviklingsmessige behov. I tillegg kan det være viktig å identifisere kulturelle- og tilknytningsmønster hos barnet, da dette er viktige faktorer for matchingen med fosterforeldre og videre stabilitet i plassering. Fra *sosialarbeidere/ ansatte i barnevernstjenesten* sitt perspektiv, så tyder litteraturen på at det er etterspørsel av gode og effektive kartleggingsverktøy som kan brukes i matchingprosessen, og at tid og mangel på ressurser kan gjøre arbeidet med kartlegging og matching utfordrende.

Barns behov er et sentralt tema for mesteparten av forskningslitteraturen fra litteraturgjennomgangen, men det er få studier knyttet til matching som har inkludert både fosterforeldre og fosterbarn som informanter eller respondenter. Flere studier har undersøkt psykososiale utfall hos barn som er plassert i fosterhjem. Brudd i plassering kan skape, eller forverre mentale helseproblemer (f.eks. angst, depresjon, antisosiale problemer) blant barn og unge) [39, 40], noe som igjen kan bidra til at plasseringen ikke blir stabil. Ustabilitet i plassering kan også skape eller forsterke andre behov for fosterbarnet (f.eks. sosiale og skole problemer, mangel på trygghet) [41, 42]. Grålitteraturen tyder på at viktige behov hos fosterbarn inkluderte å føle seg ønsket, få si sin mening, bli respektert og møte omsorg og oppmuntring fra fosterforeldre. Både fosterforeldre og ansatte i barnevernstjenesten uttrykte behov for informasjon om barnet i forbindelse med matchingprosessen.

Gjennom tematisk analyse av litteraturen ble det identifisert flere faktorer som er betydningsfulle for en god match mellom fosterforeldre og fosterbarn inkluderer temperament (oppsummert i figur 3); fleksibilitet hos fosterforeldre (mødre) og godt humør (positive mood) hos barn; tilknytningsmønster hos foreldre (mor) og barn; barnets motivasjon og positive egenskaper hos barnet og varme, grensesetting og utholdenhet hos fosterforeldre; match mellom personlige egenskaper; kjemi mellom fosterbarn og fosterforeldre; kulturelle likheter knyttet til regler, tradisjoner og tro. Søskensplassering er også et sentralt tema som bør tas hensyn til ved matching. I de senere år har også seksuell legning blitt trukket frem som en faktor som kan ha betydning for en vellykket plassering. Organisasjonsfaktorer har også stor innvirkning på matchingprosessen, da de kan begrense sosialarbeidernes mulighet til å velge en ønsket plassering. Videre, så viser forskningen at god og tilstrekkelig informasjon om fosterbarnet er et viktig bidrag for at fosterforeldre opplever matchingprosessen mer positivt. Når det gjelder hvilke "ferdigheter" fosterhjemmet har, og hvordan disse matcher med barnets behov – så har den eksisterende forskningen knyttet til matching ulikt utgangspunkt og fokusområder, noe som gjør entydige konklusjoner på hva som bør prioriteres og vektlegges i matchingprosessen vanskelig. Litteraturgjennomgangen tyder på at det er behov for mer forskning som både fokuserer på resultatet av matchingen mellom fosterforeldre og fosterbarn, og på matching-prosessen i seg selv.

Figur 3. Resultat fra tematisk analyse – faktorer som har betydning for matching og vellykket plassering

Sentrale elementer i de eksisterende instrumentene som er identifisert gjennom litteraturgjennomgangen, gjelder identifisering av styrker og områder hvor fosterforeldrene vil trenge opplæring og støtte i fremtiden (ibid). Forskningen på bruk av kartleggingsverktøy i matchingprosessen er begrenset, både i omfang og metodisk kvalitet. De fleste studier på feltet omhandler ulike varianter av det amerikanske måleinstrumentet Casey Foster, og resultatene indikerer lovende validitet og reliabilitet. I Sverige er det utviklet måleinstrument som er basert på Casey Foster. Imidlertid, er det behov for mer forskning på den prediktive verdien av måleinstrumentene.

Konklusjon

Bruk av validerte måleinstrument kan være et nyttig bidrag i matchingprosessen. Standardiserte instrument kan gi en mer objektiv og mindre feilaktig tilnærming til profesjonell bedømmelse. Ved å benytte kartleggingsverktøy av god kvalitet kan man identifisere fosterforeldres styrker og områder hvor de vil trenge opplæring og støtte, samt se dette i sammenheng med egenskaper hos fosterbarnet. Kartlegging av fosterbarnets situasjon bør inneholde et multiinformantperspektiv. Videre vil det også være nyttig å undersøke hvilken betydning standardiserte kartleggingsverktøy kan ha for matching av fosterbarn og fosterforeldre, både med tanke på matchingprosessen og ulike utfall av matching. Det er behov for å se på effekter av matching utover brudd eller stabilitet i plassering – og det vil være viktig i fremtidig utviklingsarbeid å undersøke hvordan bruk av kartleggingsverktøy vil inngå som et element i det øvrige barnevernsfaglig arbeidet.

Referanser

1. Lovdata. *Lov om barneverntjenester (barnevernloven)*. 1992 [cited 2017].
2. Lovdata. *Forskrift om fosterhjem*. 2003 [cited 2017; Available from: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659>]
3. Bunkholdt, V., *Fosterhjemsarbeid: fra rekruttering til tilbakeføring*. 2010, Oslo: Gyldendal akademisk.
4. Backe-Hansen, E., T. Egelund, and T. Havik, *Barn og unge i fosterhjem - en kunnskapsstatus: NOVA*. 2010.
5. Pösö, T. and R. Laakso, *Matching children and substitute homes: some theoretical and empirical notions*. *Child & Family Social Work*, 2016. **21**(3): p. 307-316.
6. Christiansen, Ø., T. Havik, and N. Anderssen, *Arranging stability for children in long-term out-of-home care*. *Children and Youth Services Review*, 2010. **32**(7): p. 913-921.
7. Brown, J.D., et al., *Benefits of cultural matching in foster care*. *Children and Youth Services Review*, 2009. **31**(9): p. 1019-1024.
8. Doelling, J.L. and J.H. Johnson, *Predicting success in foster placement: the contribution of parent-child temperament characteristics*. *Am J Orthopsychiatry*, 1990. **60**(4): p. 585-93.
9. Sinclair, I. and K. Wilson, *Matches and Mismatches: The Contribution of Carers and Children to the Success of Foster Placements*. *The British Journal of Social Work*, 2003. **33**(7): p. 871-884.
10. Street, E. and M. Davies, *Assessing and matching foster care relationships: an interactional framework*. *Adoption & Fostering*, 1999. **23**(2): p. 31-41.
11. Zeijlmans, K., et al., *Matching children with foster carers: A literature review*. *Children and Youth Services Review*, 2017. **73**(Supplement C): p. 257-265.
12. Luke, N. and J. Sebba, *How are Foster Carers Selected?: An International Literature Review of Instruments Used Within Foster Carer Selection*. 2013: Rees Centre.
13. Berg, R.C.B. and H. Munthe-Kaas, *Systematiske oversikter og kvalitativ forskning*. *Norsk Epidemiologi* 2013. **23** (2): p. 131-139.
14. Backe-Hansen, E., T. Havik, and A.B. Grønningsæter, *Fosterhjem for barns behov*. 2013, Rap.
15. Bufdir. 2017; Available from: https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/Fosterhjem/fosterhjems plassering_slekt_nettnettverk/Kartlegging_1_anbefaling/.
16. Leslie, L.K., et al., *Comprehensive Assessments for Children Entering Foster Care: A National Perspective*. *Pediatrics*, 2003. **112**(1 Pt 1): p. 134-142.
17. Hayek, M., et al., *A Multi-state Study on Mental Health Evaluation for Children Entering Foster Care*. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 2014. **41**(4): p. 552-567.
18. Redding, R.E., C. Fried, and P.A. Britner, *Predictors of placement outcomes in treatment foster care: Implications for foster parent selection and service delivery*. *Journal of Child and Family Studies*, 2000. **9**(4): p. 425-447.
19. Carnochan, S., M. Moore, and M.J. Austin, *Achieving placement stability*. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 2013. **10**(3): p. 235-253.
20. Epstein, R.A., et al., *Examining placement disruption in child welfare*. *Residential Treatment for Children & Youth*, 2015. **32**(3): p. 224-232.

21. Zeijlmans, K., et al., *Matching children with foster carers: A literature review*. Children and Youth Services Review, 2017. **73**: p. 257-265.
22. Cousins, J., *Placing disabled children with permanent new families*, in *The child placement handbook*, G. Schofield and J. Simmonds, Editors. 2009, British Association for Adopting & Fostering: London, UK. p. 345-363.
23. Oppedal, S., *Fosterforeldres opplevelse av matchingprosessen.* " Det var noe som skjedde–det sa pang". 2011, The University of Bergen.
24. Socialstyrelsen, *Initial bedömning vid socialtjänstens rekrytering av familjehem*, in 2011-1-11. 2011.
25. Socialstyrelsen, *BRA- fam – en standardiserad bedömningsmetod vid rekrytering av socialtjänstens familjehem*, in 2012-8-1. 2012.
26. Socialstyrelsen, *Manual till BRA-fam: En standardiserad bedömningsmetod för rekrytering av familjehem*. 2014.
27. Orme, J.G., et al., *Parental and familial characteristics used in the selection of foster families*. Children and Youth Services Review, 2006. **28**(4): p. 396-421.
28. Bifulco, A., et al., *The Attachment Style Interview (ASI): a support-based adult assessment tool for adoption and fostering practice*. Adoption & Fostering, 2008. **32**(3): p. 33-45.
29. Schofield, G. and M. Beek, *Risk and Resilience in Long-Term Foster-Care*. The British Journal of Social Work, 2005. **35**(8): p. 1283-1301.
30. Jansson, M. and E. Olofsson, " *Det är ju just det här att man matchar rätt, då behöver det inte bli så mycket sammanbrott, men vi har ju inte så mycket att matcha med många gånger*": En kvalitativ studie om anställda vid socialtjänstens upplevelser av att matcha barn och familjehem, in *Faculty of Social Sciences, Department of Social Work*. 2014, Umeå University.
31. Johansson, A. and M. Widarsson, *Barnets behov och familjehemmets styrkor.-En kvalitativ studie om att matcha familjehem med barn*, in *Institutionen för socialt arbete*. 2011, Göteborgs Universitet.
32. Branten, D. and R. Wannersten, *Att nöja sig med en matchning som är " good enough": En kvalitativ studie om socialsekreterares upplevelser av att kunna tillgodose barns behov i familjehemsplaceringar*, in *Faculty of Health and Occupational Studies, Department of Social Work and Psychology*. 2016, University of Gävle.
33. Mehlbye, J., *Evaluering af kommunernes anvendelse af plejefamilier med særlige opgaver-delrapport 4*. KORA, 2014.
34. Brown, J.D., et al., *Benefits of cultural matching in foster care*. Children and Youth Services Review, 2009. **31**(9): p. 1019-1024.
35. Coakley, T.M. and K. Gruber, *Cultural receptivity among foster parents: Implications for quality transcultural parenting*. Social Work Research, 2015. **39**(1): p. 11-21.
36. Brown, J.D., et al., *Confidence to foster across cultures: Caregiver perspectives*. Journal of Child and Family Studies, 2009. **18**(6): p. 633-642.
37. Hustad, B.-C., et al., *Hva kjennetegner gode fosterforeldre? - Vurderinger av barnevernsansatte*, in *Arbeidsnotat nr.: 100, Prosjektnr: 1515 Fosterhjem og rekruttering*. 2016, Nordlandsforskning.
38. Mattsson, T., *Barnet som subjekt och aktör*. 2006, Uppsala: Iustus Förlag.
39. Chor, K.H., et al., *Patterns of out-of-home placement decision-making in child welfare*. Child Abuse & Neglect, 2013. **37**(10): p. 871-82.
40. Blakey, J.M., et al., *A review of how states are addressing placement stability*. Children and Youth Services Review, 2012. **34**(2): p. 369-378.

41. Kelly, W. and K. Salmon, *Helping foster parents understand the foster child's perspective: A relational learning framework for foster care*. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 2014. **19**(4): p. 535-547.
42. Barber, J.G. and P.H. Delfabbro, *Placement stability and the psychosocial well-being of children in foster care*. *Research on Social Work Practice*, 2003. **13**(4): p. 415-431.
43. Backe-Hansen, E., T. Egelund, and T. Havik, *Barn og unge i fosterhjem: en kunnskapsstatus*. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), Oslo, 2010.
44. Skoog, V., E. Khoo, and L. Nygren, *Disconnection and Dislocation: Relationships and Belonging in Unstable Foster and Institutional Care*. *The British Journal of Social Work*, 2015. **45**(6): p. 1888-1904.
45. Hedin, L., I. Höjer, and E. Brunnberg, *Jokes and routines make everyday life a good life—on 'doing family' for young people in foster care in Sweden*. *European Journal of Social Work*, 2012. **15**(5): p. 613-628.
46. Randle, M., *Through the eyes of ex-foster children: Placement success and the characteristics of good foster carers*. *Practice: Social Work in Action*, 2013. **25**(1): p. 3-19.
47. Groza, V., et al., *Siblings and out-of-home placement: Best practices*. *Families in Society*, 2003. **84**(4): p. 480-490.
48. Akin, B.A., et al., *Joining formative evaluation with translational science to assess an EBI in foster care: Examining social-emotional well-being and placement stability*. *Children and Youth Services Review*, 2015. **58**: p. 253-264.
49. Orme, J., D.J. Cherry, and M.E. Cox, *Measuring willingness to foster children with disabilities and special medical conditions*. *Social Work Research*, 2013. **37**(3): p. 169-178.
50. Hyde, J. and N. Kammerer, *Adolescents' perspectives on placement moves and congregate settings: Complex and cumulative instabilities in out-of-home care*. *Children and Youth Services Review*, 2009. **31**(2): p. 265-273.
51. McCormick, A., K. Schmidt, and S. Terrazas, *LGBTQ youth in the child welfare system: An overview of research, practice, and policy*. *Journal of Public Child Welfare*, 2017. **11**(1): p. 27-39.
52. Freundlich, M. and R.J. Avery, *Gay and Lesbian Youth in Foster Care: Meeting Their Placement and Service Needs*. *Journal of Gay & Lesbian Social Services: Issues in Practice, Policy & Research*, 2004. **17**(4): p. 39-57.
53. Lavner, J.A., J. Waterman, and L.A. Peplau, *Can gay and lesbian parents promote healthy development in high-risk children adopted from foster care?* *American Journal of Orthopsychiatry*, 2012. **82**(4): p. 465-472.
54. Winter, E.A., *Lesbian, gay, bisexual, transgendered, questioning, and queer youth: The challenge for child welfare*, in *Contemporary issues in child welfare practice*. 2013, Springer Science + Business Media; US: New York, NY. p. 127-157.
55. Mallon, G., *Gay and no place to go: assessing the needs of gay and lesbian adolescents in out-of-home care settings*. *Child Welfare*, 1992. **71**(6): p. 547-56.
56. Doelling, J.L. and J.H. Johnson, *Predicting success in foster placement: the contribution of parent-child temperament characteristics*. *American Journal of Orthopsychiatry*, 1990. **60**(4): p. 585-93.
57. Green, R.F., D. Braley, and A. Kisor, *Matching adolescents with foster mothers and fathers: An evaluation of the role of temperament*. *Journal of Child and Family Studies*, 1996. **5**(3): p. 267-283.
58. Dozier, M., et al., *Attachment for infants in foster care: The role of caregiver state of mind*. *Child Development*, 2001. **72**(5): p. 1467-1477.

59. Sinclair, I. and K. Wilson, *Matches and Mismatches: The Contribution of Carers and Children to the Success of Foster Placements*. British Journal of Social Work, 2003. **33**(7): p. 871-884.
60. Wilson, K., S. Petrie, and I. Sinclair, *A Kind of Loving: A Model of Effective Foster Care*. The British Journal of Social Work, 2003. **33**(8): p. 991-1003.
61. Brown, J.D. and L.M. Bednar, *Foster parent perceptions of placement breakdown*. Children and Youth Services Review, 2006. **28**(12): p. 1497-1511.
62. Havik, T., *Slik fosterforeldre ser det–2. Resultat frå en kartleggingsstudie i 2005*. 2007, Bergen: Barnevernets Utviklingssenter på Vestlandet, rapport.
63. Lende, J.S., *Fosterforeldrenes opplevelse av informasjon, oppfølging og veiledning i forkant av plassering. " Passer vi sammen?"*. 2017, The University of Bergen.
64. Backe-Hansen, E., Ø. Christiansen, and T. Havik, *Utilisikttet flytting fra fosterhjem*. 2013, Litteratursammenstilling, Oslo.
65. Ødegård, A., M. Lohne, and E. Willumsen, *Utilisikttet flytting fra fosterhjem-En kvalitativ studie av fosterforeldrenes erfaringer*. Tidsskriftet Norges Barnevern, 2015. **92**(03): p. 169-181.
66. Buehler, C., et al., *Casey Foster Applicant Inventory (CFAI): User's manual* . Retrieved October 22, 2007. 2006.
67. Rhodes, K., et al., *Casey Home Assessment Protocol (CHAP): User's manual* . Retrieved October 22, 2007. 2006.
68. Orme, J.G., et al., *Casey home assessment protocol (CHAP): Technical manual*. Knoxville: TN: University of Tennessee, Children's Mental Health Services Research Center, 2006.
69. British Association for Adoption and Fostering, *Prospective foster carer(s) report (Form F) (England)*. 2008, BAAF: London.
70. Queensland Government Department of Child Safety. *Foster carer applicant assessment and recommendation form (Form 3A)*. 2006; Available from: <https://www.communities.qld.gov.au/resources/childsafety/foster-care/form3ainitialapproval.doc>.
71. De Maeyer, S., et al., *Matching in Flanders: research with the Assessment Questionnaire Foster care Situations -Revised*, in *XIV International Conference EUSARF 2016: Shaping the Future* 2016.
72. Delgado, P. and V.S. Pinto, *Criteria for the selection of foster families and monitoring of placements.: Comparative study of the application of the Casey Foster Applicant Inventory-Applicant Version (CFAI-A)*. Children and Youth Services Review, 2011. **33**(6): p. 1031-1038.
73. Chapman, R., et al., *Undertaking a Fostering Assessment: A Guide to Collecting and Analysing Information for Form F (Fostering) England*. 2014: British Association for Adoption & Fostering (BAAF).
74. The Fostering Network. *The Skills to Foster*. 2018; Available from: <https://www.thefosteringnetwork.org.uk/get-involved/training-consultancy/skills-foster>
75. Touliatos, J. and B.W. Lindholm, *Measurement of potential for foster parenthood*. The Journal of psychology, 1981. **109**(2): p. 255-263.
76. Cherry, D.J. and J.G. Orme, *Validation study of a co-parenting scale for foster couples*. Journal of Public Child Welfare, 2011. **5**(5): p. 564-589.
77. Orme, J.G., D.J. Cherry, and K.W. Rhodes, *The help with fostering inventory*. Children and Youth Services Review, 2006. **28**(11): p. 1293-1311.
78. Orme, J.G., et al., *Measuring foster parent potential: Casey foster parent inventory-applicant version*. Research on Social Work Practice, 2007. **17**(1): p. 77-92.

79. Orme, J.G., D.J. Cherry, and M.E. Cox, *Foster father's CFAI-A and CHAP-SR technical manual*. University of Tennessee, Children's Mental Health Services Research Center, Knoxville, 2006.
80. Orme, J., *CFAI-A online 2004–2006*. University of Tennessee, Children's Mental Health Services Research Center, Knoxville, 2007.
81. Orme, J.G., et al., *Casey Foster Applicant Inventory (CFAI) technical manual*. University of Tennessee, Children's Mental Health Services Research Center, Knoxville, 2006.
82. Cuddeback, G.S., et al., *Measuring Foster Parent Potential: Casey Foster Applicant Inventory-Worker Version (CFAI-W)*. *Research on Social Work Practice*, 2007. **17**(1): p. 93-109.
83. Cherry, D.J., J.G. Orme, and K.W. Rhodes, *The available time scale: Measuring foster parents' available time to foster*. *Social Work Research*, 2009. **33**(3): p. 146-158.
84. Coakley, T.M. and J.G. Orme, *A psychometric evaluation of the cultural receptivity in fostering scale*. *Research on Social Work Practice*, 2006. **16**(5): p. 520-533.

Vedlegg A - Søkeord

Oppgitte søkeord fra Bufdir

Matchingprosess/ beslutningsprosess

Fosterbarn/ fosterhjem gode beslutninger om matching

Fosterhjem og barns behov

Sikre stabilitet for fosterbarn

Fosterforeldre og fosterbarn som passer sammen

Betydning av omsorg og relasjon i fosterhjemsomsorg

Linking/ matching

Compability foster care

Anpassning och mathcande av fosterföräldrar och fosterbarn

Tilpasning og matching af plejeforældre og plejebørn